

DÜZENLİ OLARAK SPOR YAPAN ve YAPMAYAN ÖĞRENCİLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE AKADEMİK BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Gizem SAYGILI¹ Emrah ATAY², , Meriç ERASLAN², Mesut HEKİM³

¹Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü, Isparta, Türkiye

²Mehmet Akif Ersoy Üniversite Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, Burdur, Türkiye

³Mehmet Akif Ersoy Üniversite Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Antrenörlük Bölümü, Burdur, Türkiye

İlk Kayıt Tarihi: 23.12.2013

Yayına Kabul Tarihi: 06.03.2014

Özet

Bu araştırmanın amacı spor yapan ve yapmayan 8.sınıf öğrencilerinin kişilik özellikleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmaya düzenli olarak spor yapan 61, spor yapmayan 153 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak beş faktörlü kişilik Envanteri kullanılmıştır. Katılımcıların cinsiyetleri ve lisanslı olarak spor yapma durumlarına göre kişilik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur ($p<0,05$), ayrıca akademik başarıları ve kişilik özellikleri arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p<0,05$). Sonuç olarak katılımcıların kişilik özellikleri ve akademik başarıları birçok farklı unsurdan etkilenmektedir. Düzenli spor yapan öğrencilerin dışa dönüklük ve açıklık kişilik özellikleri düzenli spor yapmayan öğrencilere göre daha iyidir. Dışa dönük ve açıklık özellikleri iyi olan öğrencilerin akademik başarısının da daha iyi olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Kişilik, Akademik Başarı, Öğrenci, Spor*

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PERSONALITY FEATURES AND ACADEMIC ACHIEVEMENT OF STUDENTS DOING AND DON'T SPORT REGULARLY

Abstract

The purpose of this study was to investigate relationship between personality and academic achievement of 8th class students doing and don't sport. 61 participants doing sport regularly

and 153 participants who don't do sport participated to study. Five-factor Personality Inventory was used as data collection material in research. Significant differences between personality were found as gender and situation of doing licensed sport ($p<0,05$). Besides, there was significant relationship between academic achievement and personality ($p<0,05$). As result, academic achievements and personality features are influenced by a lot of factor. Extroversion and openness personality characteristics of students who regularly do sports are better than the students who don't do sports. Academic achievements were found to be better the students who extroversion and openness features are good. Extroversion and openness personality characteristics of students who regularly do sports are better than the students who don't do sports. Students who extroversion and openness features are good, academic achievements were found to be better.

Keywords: *Personality, Academic Achievement, Student, Sport*

1. Giriş

Kişilik bireyin ilgileri, tutumları, yetenekleri ve çevresine uyum sağlamak için geliştirdiği davranış özellikleridir (Yüksel, 2006). Birey doğal yetenekleri ile çevresiyle uyum sağlarken kişiliği de biçimlenir (Kulaksızoğlu, 2006). Kişilik bireyi diğer bireylerden ayıran davranışları içerir (Arkonaç, 1998) ve kendine özgü ahenkli bir yapıya sahiptir (Baymur, 1993). Bu yapı bireyin fiziksel ve sosyal ortam ile etkileşim tarzını ortaya koyar (Atkinson et al, 2002). Kişilik davranış biçimlerinin, ilgi ve eğilimlerin, ruhsal yapının ve yeteneklerin bütünüdür (Norman, 1975).

Sosyal etkinliklere katılmak benlik saygısını pozitif etkileyerek kişiliğin şekillenmesinde önemli rol oynar (Doğan, 1994). Sosyal bir etkinlik olan sportif aktivitelere katılmada bireyin psikolojik ve toplumsal gelişimini olumlu yönde etkiler. Sporcularla sporcu olmayanların kişilik özelliklerinin farklı olduğu bildiren çalışmalar mevcuttur (Weinberg and Gould, 2007). Bunun yanında sportif aktivitelere katılım bilişsel fonksiyonları artırarak akademik başarıyı etkilemektedir (Kwak et al, 2009). Akademik başarının artması kişinin kendine güvenini artırarak kişiliği etkilemektedir.

Kişilik özellikleri ile sportif performans arasında doğrusal bir ilişki vardır, ancak kişilik sportif performansı dolaylı olarak etkileyen bir unsurdur, sportif performansı asıl belirleyen sporunun fiziksel ve fizyolojik kapasiteleridir (Blanco et al, 1999). Bireylerin kişilik özellikleri uğraştıkları farklı spor branşlarına bağlı olarak değişkenlik gösterir (Egloff and Gruhn, 1996). Aerobik metabolizmanın ön plana çıktığı yüksek konsantrasyon gerektiren branşlarda duygusal değişikliklerin daha fazla olduğu bildirilmektedir (Blanco et al, 1999). Kişilik özellikleri egzersize olan motivasyonu etkiler (Courneya and Hellsten, 1998).

Kişilik, farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde tanımlanmış olsa da; 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar dışadönüklük, geçimlilik, duygusal dengesizlik, sorumluluk, açıklıktır (Yazgan and Yerlikaya, 2008).

Günümüzde spora katılımın öğrencilerin kişilik özelliklerine pozitif katkı sağladığı bilinmesine rağmen akademik başarıyı düşüreceği endişesi spora katılımın önündeki en büyük engeldir. Bu çalışma da düzenli spora katılımın kişiliğe ve kişilik özelliklerinin de akademik başarıya etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarının spora katılım

yönünde öğrencilere, ebeveylere ve eğitim çalışanlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Yöntem

Araştırma Grubu: Araştırmaya ortalama yaşları $14,04 \pm 0,5$ yıl, olan 214 sekizinci sınıf öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcıların %50'si erkek, %50'si kadındır.

Veri Toplama İşlemi: Bu çalışmanın evrenini Isparta'da eğitim öğretimlerine devam eden Milli Eğitim bakanlığına bağlı ortaokullar, örneklemini ise bu okullar arasından seçilen 3 ortaokul (IYAŞ, Bahçelievler ve Zehra Ulusoy ortaokulu) oluşturmaktadır. Araştırmaya ait veriler 2013 yılı Mart ayında toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak iki farklı anket formu kullanılmıştır. Birincisi araştırmacılar tarafından geliştirilen kişinin sosyodemografik özelliklerini ve spor yapma alışkanlıklarını sorgulayan anket formudur. İkincisi ise Tomrukçu (2008) tarafından geliştirilen 5 faktörlü kişilik envanteridir. Ölçeğin alt boyutları "dışadönüklük, geçimlilik, duygusal dengesizlik, sorumluluk ve açıklık"dır. Dışa dönüklük; kolay iletişim kurabilen, samimi, dürüst, iyilik severliği, geçimlilik; alçak gönüllülüğü, yumuşak kalpliliği, hoşgörülüğü, güvenilirliği, fedakarlığı, sorumluluk; düzenli, kararlı, dakik, güçlü bir iradeye sahip olmayı; duygusal dengesizlik, çekingen, heyecanlı, kaygılı, güven eksikliği olan, kötümser bir yapıyı, açıklık ise macera sever, meraklı, yeniliklere açık, yaratıcı bir yapıyı ifade eder.

Akademik Başarı: Katılımcıların 2012-2013 eğitim öğretim yılı 1.dönemine ait hem sözel hem de sayısal derslerden alınan (Türkçe, İngilizce, Matematik) not ortalamaları eğitim kurumundan alındı. Bu 3 not toplandıktan sonra 3'e bölündü ve not ortalaması akademik başarı olarak değerlendirildi.

İstatistiksel Analiz: Elde edilen veriler SPSS 15.0 for Windows paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler analizi sonucunda ölçeğe ait Cronbach's Alpha değeri ,71 olarak bulundu. Verilerin normal dağılıma uygunluğuna One-Sample Kolmogorov-Smirnov test ile bakıldı. Cinsiyet, lisanslı olarak spor yapma durumu, ferdi ve ya takım sporu yapma durumu ve bilgisayar kullanma durumuna göre kişilik özelliklerini karşılaştırmak için Independent t test ve Mann Whitney U test, not ortalamaları ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemek için ise Pearson ve Spearman korelasyon analizleri kullanılmıştır.

3. Bulgular

Tablo 1.Katılımcılara ait not ortalamaları

Değişkenler	Alt Değişkenler	N	X	Ss
Cinsiyet	Erkek	107	71,77	15,56
	Kadın	107	76,93	14,57
Lisanslı olarak spor yapma durumu	Yapan	61	75,09	15,88
	Yapmayan	153	74,05	15,04

Değişkenler	Alt Değişkenler	N	X	Ss
Ferdî ve ya takım sporu yapma durumu (Lisanslı ve Lisansız)	Ferdî	66	70,38	14,74
	Takım	16	78,44	18,02
Bilgisayar kullanma durumu	Kullanan	188	74,74	15,37
	Kullanmayan	26	71,53	14,40

Tablo 2: Cinsiyete göre kişilik özelliklerinin karşılaştırılması

Değişkenler	Erkek (N=107)		Kadın (N=107)		Anlamlılık	
	X	Ss	X	Ss	t/z	p
Dışadönüklük	23,05	3,98	24,09	5,15	-1,665 ^t	,098
Geçimlilik	31,79	4,90	34,52	5,52	-3,821 ^t	,000*
Duygusal dengesizlik	18,47	3,87	19,20	4,59	-1,256 ^t	,210
Sorumluluk	29,09	4,66	29,77	4,41	-1,086 ^t	,279
Açıklık	32,60	4,54	33,78	5,26	-2,196 ^z	,028*

^tIndependent t test; ^zMann Whitney U test

Kadınların geçimlilik ve açıklık özellikleri erkeklere göre daha iyidir ($p < 0,05$). Dışadönüklük, duygusal dengesizlik ve sorumluluk kişilik özelliklerinde kadın ve erkeklerin arasında önemli bir farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$).

Tablo 3: Lisanslı spor yapma durumuna göre kişilik özelliklerinin karşılaştırılması

Değişkenler	Yapan (N=61)		Yapmayan (N=153)		Anlamlılık	
	X	Ss	X	Ss	t/z	p
Dışadönüklük	24,87	4,81	23,05	4,45	2,634 ^t	,009*
Geçimlilik	32,77	5,09	33,31	5,51	-,665 ^t	,507
Duygusal dengesizlik	18,15	3,90	19,10	4,36	-1,491 ^t	,137
Sorumluluk	30,64	4,76	28,95	4,36	2,493 ^t	,013*
Açıklık	33,67	5,18	32,99	4,84	-1,060 ^z	,289

^tIndependent t test; ^zMann Whitney U test

Lisanslı olarak spor yapan katılımcıların dışadönüklük ve sorumluluk özellikleri spor yapmayanlara göre daha iyidir ($p < 0,05$). Ancak geçimlilik, duygusal dengesizlik ve açıklık özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p > 0,05$).

Tablo 4: Takım veya ferdi spor yapma durumuna göre kişilik özelliklerinin karşılaştırılması

Değişkenler	Takım (N=66)		Ferdî (N=16)		Anlamlılık	
	X	Ss	X	Ss	t/z	p
Dışadönüklük	24,68	4,34	25,44	6,40	-,448 ^t	,659
Geçimlilik	32,74	4,86	34,50	6,20	-1,227 ^t	,223

Değişkenler	Takım (N=66)		Ferdî (N=16)		Anlamlılık	
	X	Ss	X	Ss	t/z	p
Duygusal dengesizlik	18,55	4,21	17,06	3,92	1,280 ^t	,204
Sorumluluk	30,00	4,61	30,50	5,79	-,370 ^t	,712
Açıklık	33,39	4,88	33,69	7,71	-,557 ^z	,577

^tIndependent t test; ^zMann Whitney U test

Takım sporu yapan katılımcıların duygusal dengesizlik özellikleri ferdi spor yapanlara göre daha yüksektir. Ferdi spor yapan katılımcıların ise dışadönüklük, geçimlilik, sorumluluk ve açıklık özellikleri takım sporu yapanlara göre daha iyidir, fakat kişilik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Tablo 5: Bilgisayar kullanma durumuna göre kişilik özelliklerinin karşılaştırılması

Değişkenler	Kullanan (N=188)		Kullanmayan (N=26)		Anlamlılık	
	X	Ss	X	Ss	t/z	p
Dışadönüklük	23,60	4,71	23,38	3,99	,218 ^t	,828
Geçimlilik	33,27	5,48	32,35	4,72	,820 ^t	,413
Duygusal dengesizlik	18,67	4,18	20,00	4,66	-1,381 ^t	,177
Sorumluluk	29,50	4,58	28,92	4,27	,607 ^t	,544
Açıklık	33,30	4,95	32,35	4,82	-1,035 ^z	,301

^tIndependent t test; ^zMann Whitney U test

Bilgisayar kullanan katılımcıların dışadönüklük, geçimlilik, sorumluluk ve açıklık özellikleri bilgisayar kullanmayanlardan yüksek, duygusal dengesizlik özellikleri ise bilgisayar kullanmayanlardan daha düşüktür fakat bilgisayar kullanan ve kullanmayan katılımcıların kişilik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur (p>0,05).

Tablo 6: Not ortalaması ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi

	Korelasyon	Dışa dönüklük	Geçimlilik	Duygusal dengesizlik	Sorumluluk	Açıklık
Not ortalaması	r	,140 ^a	,160 ^a	-,072 ^a	,104 ^a	,140 ^b
	p	,041*	,019*	,293	,131	,041*

^aPearson Korelasyon test; ^bSpearman Korelasyon test

Katılımcıların not ortalamaları arttıkça dışa dönüklük, geçimlilik ve açıklık özellikleri de artmaktadır (p<0,05), duygusal dengesizliklerinin azalabileceği ve sorumluluk özellikleri artabileceğini söyleyebiliriz. Duygusal dengesizlikteki azalma ve sorumluluk özelliğindeki artış istatistiksel olarak anlamlı değildir (p>0,05).

4. Tartışma

Spora katılımın kişilik üzerine ve kişiliğinde akademik başarı üzerine etkisini inceleyen bu araştırmada düzenli spora katılımın öğrenciler üzerinde sorumluluk duygularını, açıklık özelliklerini arttırdığı, dışa dönük bir kişilik kazanmalarına yardımcı olduğu bulunmuştur. Yine araştırma bulgularına göre dışa dönüklük ve açıklık özelliği arttıkça akademik başarının da arttığı bulunmuştur.

Çalışmada kadın öğrencilerin geçimlilik (alçak gönüllük, yumuşak kalplilik, hoşgörülük, güvenilirlik, fedakarlık) ve açıklık (macera sever, meraklı, yeniliklere açık, yaratıcı) özelliklerinin erkek öğrencilere göre daha iyi olduğu tespit edilmiştir. Ulucan ve Bahadır (2011) tarafından yapılan araştırmada da kadın ve erkeklerin kişilik özellikleri arasında farklılık olduğu tespit edilmiştir. Costa et al (2001) farklı kültürlerden bireyler üzerinde araştırma yapmış ve cinsiyete göre kişilik özelliklerinde kültürlere göre farklı sonuçlar bulmuşlardır. Feingold (1994) tarafından yapılan bir meta-analiz çalışmasında da cinsiyetlere göre kişilik özellikleri arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Literatürde yapılan çalışmalarda genellikle cinsiyetlere göre kişilik özellikleri arasında farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bilindiği üzere insanın kişilik, benlik, psikoloji gibi özellikleri birçok faktörden etkilenmektedir. Bunların başında kültürel yapı, sosyo ekonomik yapı, aile yapısı gibi faktörler gelmektedir. Cinsiyete göre kişilik özellikleri inceleniyorken, bu faktörlerin standart hale getirilerek çalışma yapılması daha uygun olabilir. Örneğin benzer sosyo-ekonomik yapıdaki kişiler üzerinde çalışma yapmak, sosyo-ekonomik yapının etkisini ortadan kaldırarak sonuçların doğruluğunu artırabilir.

Yapılan bu araştırmada lisanslı olarak spor yapan katılımcıların dışadönüklük(kolay iletişim kurabilen, samimi, dürüst, iyiliksever) ve sorumluluk (düzenli, kararlı, dakik, güçlü bir iradeye sahip) kişilik özelliklerinin spor yapmayanlara göre önemli derecede daha iyi olduğu bulunmuştur. Yapılan birçok araştırmada da spor yapan katılımcıların dışadönüklük özelliğinin daha iyi olduğu tespit edilmiştir (Egloff and Gruhn, 1996; Courneya and Hellsten, 1998; Blanco et al, 1999). Buna ek olarak Courneya and Hellsten (1998) egzersiz yapan kişilerin duygusal dengesizliklerinin de fazla olduğunu tespit etmişlerdir ve farklı spor branşları ile uğraşan bireylerin kişilik özelliklerinin de farklı olduğunu vurgulamaktadırlar. Özellikle kısa mesafe koşucuları ve yüksek teknik beceri gerektiren sporlar ile uğraşanların kısa sürede yüksek konsantrasyon gerektiren aktiviteler yaptıkları için duygusal dengesizliklerinin daha yüksek olduğu düşünülmektedir (Egloff and Gruhn, 1996). Ancak duygusal dengesi iyi olan sporcular direktifleri daha iyi algırlar ve bu tip sporcular antrenörün takım ruhunu daha kolay oluşturmaya da yardımcı olurlar (Blanco et al, 1999). Bu bağlamda takım sporları ile uğraşan kişilerin duygusal dengelerinin iyi olması gerektiği söylenebilir. Takımda duygusal dengesizliği yüksek olanlar varsa, takım birlikteliğinin oluşturulması açısından bu probleme sahip olan bireyler ile özel olarak ilgilenmek gerekir. Yapılan bu araştırmada ise takım ve ferdi spor yapma durumuna göre kişilik özellikleri arasında önemli bir fark bulunamamıştır. Çünkü bu araştırmaya katılan çocuklar alt yapı sporcularıdır, bu nedenle branşlara göre kişilik özellikleri henüz şekillenmemiştir.

Bu araştırmada bilgisayar kullanan ve kullanmayan katılımcıların kişilik özellikleri arasında istatistiksel olarak önemli farklılıklar bulunamamıştır. Lounsbury and

Landers (2006) tarafından yapılan çalışmada ise geçimlilik, sorumluluk ve dış dönüklük özellikleri ile internet kullanımı arasında zıt yönde bir ilişki bulunmuştur. Yine aynı çalışmada sorumluluk özelliğinin artmasının bilgisayarda boş zaman geçirme ile zıt yönlü, akademik alanla ilgili zaman geçirme ile doğrusal ilişkisi olduğu bulunmuştur. Bu ilişkilerin ortaya çıkmasında bazı temel nedenler vardır. Lounsbury and Landers (2006)'a göre geçimlilik ve dışadönüklük özelliği iyi olan kişiler sosyal aktivitelere daha fazla zaman ayırırlar ve bu nedenle interneti daha az kullanırlar. Yine Lounsbury and Landers (2006)'a göre sorumluluk sahibi kişiler not tutma, notları depolama gibi akademik aktivitelerle uğraştıklarından dolayı interneti fazla kullanmazlar, kullandıkları zamanda daha çok akademik amaç için kullanırlar. Uyumsuz ve içe dönük olan kişiler için ise tam tersi bir durum söz konusudur. Yapılan bir çalışmada, dışadönüklük ve açıklık özelliği iyi olan kişilerin sosyal ağları daha fazla kullandığı sonucu bulunmuştur (Correa et al, 2010). Bu sonuca göre; dışadönük ve açık olan kişilerin sosyal hayattaki ilişkilerinin internette sosyal ağları daha fazla kullanmalarını etkilediği söylenebilir. Bu bilgilere dayanarak kişilik özelliklerinin bilgisayar kullanma durumunu doğrudan etkilediğini söyleyebiliriz. Teknoloji çağında bilgisayarın ve internetin önemi yadsınamaz. Ancak amaç dışı kullanımın da zararları göz ardı edilemez. Williams (1982) ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada öğrencilerin haftalık 10 saate kadar televizyon ve bilgisayar başında geçirdikleri süre bireyi pozitif yönde etkilerken, 11 saat ve üzeri olumsuz etkilemektedir. Bu yüzden çocukların teknoloji kullanımı denetim altına alınmalıdır.

Yapılan bu çalışmada öğrencilerin dışadönüklük, geçimlilik ve açıklık özelliklerinin artmasının akademik başarıyı artırdığı, duygusal dengesizlik özelliği ve sorumluluk özelliğinin ise akademik başarı üzerinde bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Literatürde bu konuda yapılan çalışmalarda ise bu araştırma sonucuna benzer ve farklı sonuçlar bulunmuştur. Literatürde yer alan çalışmaların genelinde sorumluluk özelliğinin akademik başarıyı artırdığı tespit edilmiştir (Paunonen and Aston, 2001; Premuzic and Furnham, 2003; Wagerman and Funder 2007; Laidra et al, 2007; Busato, 2000; Komarraju, 2009). Buna ek olarak geçimlilik özelliğinin (Laidra et al, 2007; Komarraju, 2009) ve dışadönüklük (Busato, 2000) özelliğinin de akademik başarıyı artırdığı araştırma sonuçları arasında yer almaktadır. Duygusal dengesizlik özelliği ise akademik başarıyı düşürmektedir (Premuzic and Furnham, 2003; Laidra et al, 2007; Busato, 2000). Bazı araştırma sonuçları açıklık özelliğinin iyi olmasının akademik başarıyı artırdığını vurgularken (Laidra et al, 2007; Komarraju, 2009), akademik başarıyı düşürdüğünü gösteren çalışma sonucu da (Busato, 2000) bulunmaktadır. Açıklık özelliği iyi olan bireylerin daha fazla devamsızlık yaptığı önemli bir araştırma bulgusudur (Premuzic and Furnham, 2003). Bu durum onların akademik başarılarını olumsuz etkileyebilmektedir. Literatürde yer alan araştırma sonuçlarına göre dışadönüklük özelliğinin ise akademik başarı üzerinde önemli bir etkisi göze çarpmamaktadır. Sorumluluk özelliği akademik başarıyı etkileyebilir. Sorumluluk sahibi öğrenciler düzenlidir, karalıdır bu yüzden ders çalışma zamanlarını, eğlenme zamanlarını iyi ayarlayabilirler neyi ne zaman yapabileceklerinin ayrımını iyi yaparlar.. ödevlerini yaparlar derslerini dinlerler ve okula devam konusunda hassadırlar. Ayrıca sorumluluk sahibi öğrenciler güçlü bir irade gücüne de sahip oldukları için akademik zorlukları daha kolay aşabilirler. Çalışma bulgularımızda sorumluluk özelliği ile akademik başarı arasında Bir ilişki olmaması sorumlulukları yüksek öğrencilerin akademik ba-

şarlarına etki eden diğer etmenlerinde araştırılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Duygusal dengesizliği yüksek olan kişiler de muhtemelen sınıf ortamına uyum sağlayamadıklarından dolayı akademik olarak başarı gösterememektedirler.

Literatürde yer alan bilgiler ve bu araştırma bulguları dikkate alındığında cinsiyet ve spor yapma durumunun kişilik özelliklerini etkilediği gerçeği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca kişilik özellikleri ile bilgisayar kullanımı arasında da ilişkiler mevcuttur. Spor yapma ve bilgisayar kullanma gibi sonradan kazanılan becerilerin kişiliği etkilediği ve kişiliğinde akademik başarı üzerinde etkisi olduğu unutulmamalıdır. Çocukların düzen, kara verme, planlı çalışma, süreyi pozitif kullanabilme, güçlü iradeye sahip olma, yeniliklere açık olma, düşünmeye sevk etme, yaratıcılıklarını ortaya çıkaracak girişimlerde bulunma gibi kişisel özelliklerini geliştirmek akademik başarılarını olumlu yönde etkileyebilir.

5. Kaynakça

- Arkonacı, S.A., (1998). "Psikoloji Zihin Süreçler Bilimi", Alfa Yayıncılık, 2.Baskı, İstanbul. s.378
- Atkinson, R. L., Atkinson, R. C., Smith, E. E., Bem, D. J.&Nolen-Hoeksema, S. (2002). Psikolojiye giriş. (Çev: Y. Alogan). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Baymur F. (1993). Genel Psikoloji. İnkılâp Kitapevi, İstanbul, s. 209
- Blanco S, Hill CD, Piedmont RL.(1999). Predicting Athletic Performance Using the Five-Factor Model of Personality. *Personality and Individual Differences*, 27:769-777
- Busato VV, Prins FJ, Elshout JJ, Hamaker C.(2000). Intellectual Ability, Learning style, Personality, Achievement Motivation and Academic Success of Psychology Students in Higher Education. *Personality and Individual Differences*, 29:1057-1068
- Correa T, Hinsley AW, Zuniga HG. (2010). Who Interacts on the Web? The Intersection of Users' Personality and Social Media Use. *Computers in Human Behavior*;26:247-253.
- Costa P, Terracciano A, McCrae RR. (2001). Gender Differences in Personality Traits Across Cultures:Robust and Surprising Findings. *Journal of Personality and Social Psychology*;81(2):322-331
- Courneya KS, Hellsten LAM. (1998). Personality Correlates of Exercise Behavior, Movives, Barriers and Preferences: An Application of the Five-Factor Model . *Personality and Individual Differences*;24(5):625-633.
- Doğan O, Doğan S, Çorapçıoğlu A ve ark. (1994). Üniversite öğrencilerinde depresyon yaygınlığı ve bazı değişkenlerle ilişkisi. *C.Ü. Tıp Fak. Dergisi*, 16(2):148-151.
- Egloff B, Gruhn AJ. (1996). Personality and Endurance Sports. *Personality and Individual Differences*, 21(2):223-229.
- Feingold A. (1994). Gender Differences in Personality:A Meta-Analysis. *Psychological Bulletin*, 116(3):429-456.
- Komaraju M, Karau SJ, Smeck RR. (2009). Role of the Big Five Personality Traits in Predicting College Students' Academic Motivation and Achievement. *Personality and Individual Differences*, 19:47-52
- Kulaksızoğlu, A. (2006). Ergenlik Psikolojisi, VIII. Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Kwak L, Kremers SP, Bergman P, Ruiz JR, Rizzo NS, Sjostrom M. (2009). Association between physicalactivity, fitnessandacademicachievement. *Journal of pediatrics*, 155:914-918
- Laidra K, Pullmann H, Allik J.(2007). Personality and Intelligence as Redictors of Academic Achievement: A Cross-sectional Study from Elementary to Secondary Scholl. *Personality and Individual Differences*, 42:441-451

- Lounsbury JW, Landers RN. (2006). An Investigation of Big Five and Narrow Personality Traits in Relation to Internet Usage. *Computers in Human Behavior*, 22:283-293
- Norman, M. L. (1975) Piskoloji. Çev. Nahid TANDER, İstanbul, 1975.s 359
- Paunonen SV, Aston MC. (2001). Big Five Predictors of Academic Achievement. *Journal of Research in Personality*, 35:78-90
- Premuzic, TC, Furnham, A.(2003). Personality Predics Academic Performance: Evidence from Two Longitudinal University Samples. *Journal of Research in Personality*, 37:319-338
- Tomrukcu B. (2008). A Study of Relationship between Five Factor Personality Traits and Work Values. Eskişehir Osman University, Social Sciences Institute. Master Thesis.
- Ulucan H, Bahadır Z. (2011). The Examination of the Weight Lifters Personal Traits According to the Some Variables. *Nigde University Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 5(2):175-183
- Wagerman SA, Funder DC. (2007). Acquaintance Reports of Personality and Academic Achievement: A Case for Conscientiousness. *Journal of Research in Personality*, 41:221-229
- Weinberg, S. R.,Gould, D. (2007). *Foundation of SportandExercisePsychology*, Champaign, IL: Human Kinetics Publishers.s40
- Yazgan-İnanç, B. ve Yerlikaya, E. E. (2008). *Kişilik Kuramları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yılmaz, Y. And Yılmaz, Y. (2005). Usage of Non-Parametric Tests in Researches at Marketing Field: Literature Scanning Between 1995-2002. *Dokuz Eylül University Journal of Social Sciences Institute*,7(3): 177-199
- Yüksel, Ö.(2006). *Davranış Bilimleri*. Ankara: Gazi Kitapevi
- Williams P. A., Haertel, E. H., Haertel, G. D., Walberg, H. J. The impact of leisure time television on school learning: A research Synthesis. *American Educational Research Journal* 1982; 19:19-52.

EXTENDED ABSTRACT

Personality is a factor affecting a lot of case in individuals' life. Environment, that individuals live, provides configuration of personality and personality is an important factor dividing individuals from each other. Social activities and sporting activities are important environmental factors influencing personality. In addition to, individuals' personality effect person' tending to sport and social activities. In fact, there is research result illustrating relationship between personality features and athletic performance (Blanco et al, 1999). It shouldn't be forgotten that participation to sport influence on academic achievement positively by increasing cognitive functions (Kwak et al, 2009). Individuals' self-reliance is raised together increase of academic achievement, and this situation may contribute to development of individual' personality. Relationship among participation to sport, personality and academic achievement is seen as an important topic that research is required. Especially, nowadays academic achievement is important; investigation of relationship between academic achievement and personality features to be influence academic achievement is required. The purpose of conducted this study was to examine relationship between personality features and academic achievement of 8th class students doing and don't sport. Mean age of individuals who participated to study is 14,04±0,5 year, their mean body height is 162,03±8,79 cm and mean body weight is 51,85±9,55 kg. While 61 of participants do sport regularly, 153 of them don't do sport. %50 of participants is male and %50 is female. Five-factor Personality Inventory, which was developed by Tomrukcu (2008) was used as data collection material in this research. Extraversion, agreeableness, neuroticism, conscientiousness and openness are sub dimensions of inventory. Data belonging to research were collected from three different schools, 2013 year

March month. Evaluation of academic achievement was made by using Turkish, Math and English lesson grades belonging to end of first period of 2012-2013 academic years. Grades were taken from participants' education institution. After grades of these three lessons were summed up, result was divided to three and revealed result was accepted as grade mean (academic achievement). Analysis of data obtained was done in SPSS 15.0 for Windows package program. Cronbach's Alpha value of inventory was found as ,71; so it can be said that inventory is a scale to be analyzed. By using One-Sample Kolmogorov-Smirnov test, it is examined whether data were suited for normal distribution or not. Parametric tests are applied for data which are suited for normal distribution, non-parametric tests are applied for data which aren't suited for normal distribution (Yılmaz and Yılmaz, 2005). While data belonging openness sub dimension were not suited for normal distribution, data belonging to other sub dimension and grade means were suited for normal distribution. So non-parametric tests were applied for openness sub dimension, as to parametric tests were applied for other data. Independent t test was applied for comparison of parametric data as gender, situation of doing licensed sport, situation of doing individual or team sport, situation of computer usage. Mann Whitney U test was applied for comparison of non-parametric data. Spearman (for openness sub dimension) and Pearson Correlation analyses were applied to examine relationship among inventory' sub dimensions and grade means. Descriptive statistics were utilized to identify percentile distribution and means belonging to participants' demographic features. As research findings; female participant' agreeableness and openness features were higher than male significantly ($p < 0,05$), notwithstanding no statistically significant difference was found between extraversion, neuroticism and conscientiousness sub dimension as genders ($p > 0,05$). Extraversion and conscientiousness features of participant doing licensed sport were higher than participants who don't do licensed sport significantly ($p < 0,05$). There was no statistically significant difference between agreeableness, neuroticism and openness sub dimensions as situation of doing licensed sport ($p > 0,05$). Neuroticism features of participants doing team sport were higher than participants doing individual sport. As to extraversion, agreeableness, conscientiousness and openness features of participants doing individual sport were higher than participants doing team sport. There were differences between personality features of participants as situation of doing team or individual sport, but these differences weren't significant statistically ($p > 0,05$). While extraversion, agreeableness, conscientiousness and openness features of participants using computer were higher than other participants who don't use computer, their neuroticism features were lower than participants who don't use computer. There were differences between personality features as situation of computer usage but these differences weren't significant statistically ($p > 0,05$). As long as grade means of participants were increased, their extraversion, agreeableness and openness were increased significantly, too ($p < 0,05$). Notwithstanding, increase of grade means raised neuroticism and declined conscientiousness features, but these increase and decline weren't significant statistically ($p > 0,05$). In result of this research, it was concluded that gender and situation of doing sport influence on personality features. In addition to, there were non-significant relationships between computer usage and personality features. It was an important result of this study that there were relationships between personality features and grade means. Increase of grade means was inverse proportion some personality features, correct proportion with some personality features. As known, acquired skills and lived environment improve personality. Acquired skills such as doing sport influence personality, too, and this situation may contribute to improvement of academic achievement. While sport is performed to children, cultivation of conscientiousness feature and preservation of emotional balance at normal level may be influence academic achievement. It is thought that result of this study provide source to literature and scientists who will study in this field.

Keywords: Personality, Academic Achievement, Student, Sport